

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра банківської справи

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
за магістерською програмою професійного спрямування
«Управління діяльністю банків на фінансовому ринку»
на тему: «Роль банків на валютному ринку»

Виконавець:

студент 6 курсу кредитно-економічного
факультету
Кречетова М.Г. _____

Науковий керівник:

К.е.н., викладач,
Деркач Ю.Б. _____

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Сучасний валютний ринок - система стійких економічних і організаційних відносин між учасниками міжнародних розрахунків з приводу не тільки валютних операцій, а й зовнішньої торгівлі, надання послуг, здійснення інвестицій та інших видів діяльності, які вимагають обміну і використання різних іноземних валют.

Валютний ринок та його регулювання займає провідне місце в економічній політиці держави. Його головними учасниками виступають комерційні банки, які шляхом виконання свої функцій здійснюють весь спектр валютних операцій. Діяльність в сфері валютних відносин є досить ризиковою, з огляду на високу чутливість до коливань макроекономічних факторів.

Міжнародній досвід свідчить про необхідність впровадження в Україні режиму вільного руху капіталу та підвищення ефективності здійснення валютних операцій. З огляду на постійну трансформацію сфери валютних відносин тема потребує подальшого дослідження.

Мета дослідження полягає в узагальненні теоретичних та практичних засад функціонування банків на валютному ринку.

Завданнями роботи є:

- дослідити теоретичні основи функціонування валютного ринку;
- охарактеризувати роль банку на валютному ринку;
- визначити особливості регулювання валютних операцій банків та їх клієнтів в умовах законодавчих новацій;
- провести аналіз факторів, що визначають тенденції валютного ринку;
- проаналізувати діяльності комерційного банку на валютному ринку на прикладі ПАТ «Банк Восток»;
- розробити модель прогнозування валютних курсів в системі управління валютним ризиком банку;
- оцінити зарубіжний досвід регулювання валютних операцій та можливості його застосування в Україні;
- запропонувати напрями удосконалення методів управління валютним ризиком банку.

Предметом дослідження є діяльність банку на валютному ринку.

Об'єктом дослідження є взаємовідносини між комерційним банком та іншими суб'єктами валютного ринку в процесі їх взаємодії.

В роботі використовуються **методи** теоретичного порівняння та узагальнення, аналізу та синтезу, групування та статистичний аналіз хронологічних рядів параметрів з допомогою електронних таблиць MS Excel, пакет аналізу MS Excel і інструмент аналізу «Регресія», табличний та графічний методи.

Інформаційною базою дослідження є ряд нормативно-правових актів: Закони України, офіційні статистичні матеріали Національного банку України та Державного комітету статистики, наукові публікації та монографічні видання вітчизняних і закордонних вчених, українських і зарубіжних учених-економістів в області банківської справи.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (72 найменувань) та 9-х додатків. Загальний обсяг роботи становить 104 сторінок. Основний зміст викладено на 84 сторінках. Робота містить 10 таблиць, 24 рисунків.

Публікації. За результатами виконання кваліфікаційної роботи магістра опубліковано 1 статтю : «Макроекономічні чинники формування валютного курсу України» // Електронне фахове наукове видання Мукачівського державного університету «Економіка та суспільство», Мукачево, 2018; та 1 тези на тему: «Характеристика валютного законодавства в сучасних умовах розвитку економіки»// Глобальні та регіональні аспекти інноваційного розвитку економіки: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих вчених (Одеса, 23 березня 2018 р.). – Одеса: ОНЕУ, 2017. – 168 с.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКІВ НА ВАЛЮТНОМУ РИНКУ» розглянуто сутність валютного ринку, його функції та види, визначено функції банку на валютному ринку, види валютних операцій банків та ризики, що їх супроводжують, досліджено роль комерційного банку на валютному ринку та його взаємодія з центральним банком в системі валютного регулювання в умовах трансформація валютного законодавства.

У другому розділі «ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКІВ НА ВАЛЮТНОМУ РИНКУ» проаналізовано стан валютного ринку України, наведено аналіз динаміки його основних показників та факторів, що впливають на валютний курс, досліджено діяльність комерційного банку у валютній сфері на прикладі ПАТ «Банк Восток», проведено дослідження взаємозв'язку валютного курсу гривні з низкою макроекономічних показників з використанням кореляційно-регресійного аналізу, розроблена модель, використання якої забезпечуватиме прогнозування майбутніх коливань валютного курсу гривні та прийняття відповідних заходів щодо уникнення негативних наслідків цих змін в процесі управління валютним ризиком банку.

У третьому розділі «ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКІВ НА ВАЛЮТНОМУ РИНКУ В УМОВАХ ВАЛЮТНОЇ ЛІБЕРАЛІЗАЦІЇ» розглянуто світовий досвід переходу до вільного руху капіталу, виділено переваги на недоліки процесу лібералізації на прикладі Франції та Чилі, обґрунтовано необхідність проведення зваженої валютної лібералізації в Україні з метою недопущення «втечі капіталу», доведено необхідність впровадження принципів протидії розмиванню бази оподаткування (BEPS) в діяльність суб'єктів валютного ринку, розроблено рекомендації щодо удосконалення процедури проведення банком фінансового моніторингу валютних операцій з огляду на перехід від системи валютного контролю до валютного нагляду згідно нового Закону «Про валюту та валютні операції» від 21.06.2018, запропоновано шляхи підвищення ефективності діяльності комерційного банку на валютному ринку: запровадження трирівневого підходу до збору інформації, технологічних стандарти автоматичного обміну інформацією; розроблення ефективне програмного забезпечення для цілісного доступу до баз даних, а також для ведення власних баз даних щодо міжнародних розрахунків клієнтів; проведення

регулярної самооцінки управління валютними ризиками; ефективність функціонування аналітичних систем.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило зробити висновки, основні з яких такі:

1. Валютний ринок являє собою сукупність економічних відносин стосовно проведення міжнародних розрахунків та переливу капіталу, що складаються між суб'єктами ринку та контролюються валютним законодавством;

2. Роль банку на валютному ринку, з одного боку, полягає у посередницькій діяльності між суб'єктами ринку з приводу організації валютних відносин та нагляду за недопущенням порушень валютного законодавства, з іншого, банк сам є об'єктом валютного регулювання та контролю з боку центрального банку. Специфіка функцій, які виконують комерційні банки, зумовлює високу ризиковість банківської діяльності. Тож процес управління ризиками є ключовим напрямом в управлінні банківською діяльністю.

3. З прийняттям ЗУ «Про валюту та валютні операції» відбувається трансформація системи контролю за дотриманням суб'єктами валютних відносин норм законодавства.

4. На стан валютного ринку впливають зміни валютного курсу, викликані суттєвим перевищенням попиту на іноземну валюту над її пропозицією на готівковому ринку внаслідок втрати довіри домогосподарств до національної валюти, підвищенням рівня фінансової доларизації, зростання державного боргу.

5. Аналізуючи ситуацію та валютному ринку на прикладі ПАТ «Банк Восток», можемо стверджувати, про банк врахував потрясіння минулих років та зміцнив позицію на фінансову ринку України, про що свідчить ріст кредитного портфелю та ресурсної бази.

6. Розроблено модель, яка забезпечуватиме прогнозування майбутніх коливань валютного курсу гривні під впливом макроекономічних чинників. В результаті розрахунки виявили прямий зв'язок між обмінним курсом та ВВП, індексом споживчих цін та рахунком поточних операцій, а також зворотній вплив золотовалютних резервів та валового внутрішнього боргу.

7. Для розвитку національної економіки актуальним є врахування міжнародного досвіду лібералізації капіталу.

8. Доведено необхідність впровадження принципів протидії розмиванню бази оподаткування (BEPS) в діяльність суб'єктів валютного ринку, розроблено рекомендації щодо удосконалення процедури проведення банком фінансового моніторингу валютних операцій з огляду на перехід від системи валютного контролю до валютного нагляду згідно нового Закону «Про валюту та валютні операції» від 21.06.2018.

9. Грамотна побудова системи управління ризиками здатна мінімізувати негативні наслідки зовнішніх та внутрішніх факторів, підвищити здатність банків швидко реагувати на виклики.

АНОТАЦІЯ

Кречетова М.Г. «Роль банків на валютному ринку»,
Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності 072
«Фінанси, банківська справа та страхування» за магістерською програмою
професійного спрямування «Управління діяльністю банків на фінансовому ринку»
Одеський національний економічний університет.
Одеса, 2018.

Предметом дослідження є діяльність банку на валютному ринку.

Об'єктом дослідження є взаємовідносини між комерційним банком та іншими суб'єктами валютного ринку в процесі їх взаємодії.

У роботі розглядаються теоретичні підходи до визначення сутності валютного ринку, його видів та функцій. Ролі комерційних банків досліджена шляхом аналізу виконуваних функцій та ризиків, з якими стикається банк в процесі здійснення валютних операцій. Розглянуто вплив трансформації валютного законодавства на ефективність діяльності сфери валютних відносин.

Проаналізовано стан валютного ринку України, обсяг банківських операцій в іноземній валюті. Розглянуто макроекономічні фактори впливу на формування рівня курсу іноземних валют. На нашу думку, найбільш значимими є обсяги ВВП, валового зовнішнього боргу, міжнародних резервів, темпи інфляції та стан поточного рахунку платіжного балансу. Зазначене припущення доведено шляхом використання економіко-математичних методів аналізу.

Вказано на актуальність використання Україною світового досвіду переходу до вільного руху капіталу. Запропоновано заходи удосконалення діяльності банків щодо фінансового моніторингу та управління валютними ризиками.

Ключові слова: Ключові слова: *валютний ринок, валютні операції, ризик, валютний ризик, валютне регулювання, валютний курс, регресія, кореляція, валовий внутрішній продукт, золотовалютні резерви, зовнішній борг, лібералізація.*

ANNOTATION

Krechetova M.G., «Management of the quality of assets and liabilities of a commercial bank»,
thesis for Master degree in specialty 072 «Finance, Banking and Insurance»; under
the program «Managing the activities of banks in the financial market»
Odessa National University of Economics
Odessa, 2018

Thesis consists of three chapters, conclusions and a list of references, applications.
The Subject of research is the activity of the bank on the currency market.

The research object of mutual relation between commercial bank and other subjects of exchange market during their interaction.

In work theoretical approaches to the definition of the currency market, his types and functions are considered.

The role of commercial banks is investigated by the way of analysis of executed functions and risks, with which a bank meets during the implementation of exchange transactions.

Influence of transformation of currency legislation to activity efficiency of the domain of currency attitudes is considered.

The Condition of the exchange market of Ukraine, the volume of bank operations in foreign currency is analysed. Macroeconomic factors of influence to formation of the exchange rate of foreign currencies are considered.

In our opinion, the most significant are volumes of the GDP, gross external debt, gold and currency reserves, rates of inflation and condition of Current Account of Balance of Payments. The Specified assumption is proven by the way of use of economic and mathematical methods of analysis.

It is specified to the relevance of use by Ukraine of the world experience of transition to free capital flow. The measures of perfecting of activity of the banks on financial monitoring and control of exchange risks are offered

Keywords: currency market, currency transaction, risk, currency risk, currency controls, official exchange rate, *regression, correlation, gross domestic product, international reserves, external debt, liberalization.*

The work contains 104 pages of text, 10 tables, 24 figures, a list of literature with 71 titles, 9 application.